

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 35/15
U Luxembourg 26. ožujka 2015.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu C-67/14
Jobcenter Berlin Neukölln / Nazifa, Sonita, Valentina i Valentino Alimanovic

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika Melchiora Watheleta, građane Unije koji se u državu članicu čije državljanstvo nemaju presele radi toga da tamo traže zaposlenje može se isključiti iz prava na određena socijalna davanja

Međutim, kada je osoba o kojoj je riječ tamo već bila zaposlena, takva joj se davanja ne mogu uskratiti automatski, bez ispitivanja pojedinačnog slučaja

Sud je nedavno u presudi Dano¹ presudio da države članice mogu iz prava na davanja socijalne pomoći isključiti građane Unije koji na njihovo državno područje dolaze bez namjere da tamo pronađu zaposlenje. Taj se predmet odnosio na njemačka temeljna davanja („Grundsicherung“), čiji je cilj osobito osigurati podmirivanje osnovnih životnih potreba korisnika.

U ovom se predmetu Sud poziva da odluči o pitanju mogu li se takva davanja također uskratiti građaninu Unije koji traži zaposlenje nakon što je određeno vrijeme već radio u državi članici domaćinu.

Nazifa Alimanovic i njezino troje djece, Sonita, Valentina i Valentino, imaju švedsko državljanstvo. Djeca su rođena u Njemačkoj 1994., 1998. odnosno 1999. Obitelj se, nakon što je boravila u inozemstvu, ponovno vratila u Njemačku u lipnju 2010. N. Alimanovic i njezina najstarija kći Sonita su od tada pa do svibnja 2011., to jest tijekom manje od godinu dana, radile u Njemačkoj na poslovima kratkog trajanja ili sudjelovale u mjerama za poticanje zapošljavanja. Odonda njih dvije više nisu obavljale nikakvu profesionalnu aktivnost. Između 1. prosinca 2011. i 31. svibnja 2012. dodijeljene su im naknade za životne potrebe za osobe sposobne za rad („Arbeitslosengeld II“), dok su Valentina i Valentino imali pravo na socijalne naknade za osobe nesposobne za rad. Zatim je njemačko nadležno tijelo, Jobcenter de Berlin Neukölln, prestalo isplaćivati te naknade ocijenivši da su N. Alimanovic i njezina najstarija kći Sonita, kao strane tražiteljice zaposlenja, isključene iz prava na naknade o kojima je riječ, jednako kao što su posljedično isključeni i Valentina i Valentino. Naime, prema njemačkom zakonodavstvu, na takva se davanja ne mogu pozivati stranci (ni članovi njihove obitelji) čije se pravo boravka temelji samo na traženju zaposlenja. Bundessozialgericht pred kojim se taj postupak vodi (Savezni sud za socijalne sporove, Njemačka) pita Sud je li takvo isključenje u skladu s pravom Unije.

Nezavisni odvjetnik Melchior Wathelet u svojem današnjem mišljenju polazi od teze prema kojoj davanja o kojima je u ovom slučaju riječ, jednako kao i u predmetu Dano, imaju za cilj (barem u pretežnoj mjeri) jamčiti životna sredstva potrebna za život dostojan čovjeka, a ne (ili eventualno samo podredno) olakšati pristup tržištu rada. Iz toga slijedi da ta davanja treba kvalificirati kao davanja socijalne pomoći u smislu Direktive „građanin Unije“^{2 3 4}.

¹ Presuda Suda od 11. studenoga 2014., Dano ([C-333/13](#)), također vidjeti PM [br. 146/14](#).

² Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i [boravak] na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, str. 77. i ispravci SL L 229, str. 35. i SL 2005., L 197, str. 34.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42.)

³ M. Wathelet osim toga polazi od teze prema kojoj je također riječ o posebnim nedoprinosnim novčanim davanjima u smislu Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 166, str. 1. i ispravak SL 2004., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak

Istodobno podsjećajući na to da je zabranjeno diskriminirati građanina Unije na temelju njegova državljanstva, Direktiva sadrži odstupanje od tog načela što se tiče davanja socijalne pomoći. Naime, prema Direktivi, država članica nije obvezna odobriti pravo na socijalnu pomoć tijekom prva tri mjeseca boravka ni, ako je primjenjivo, tijekom dužeg razdoblja traženja zaposlenja građanima Unije koji su radi toga došli na njezino područje.

Prema nezavisnom odvjetniku, tu iznimku treba tumačiti strogo, a ograničenja koja iz nje proizlaze moraju biti legitimna. M. Wathelet stoga predlaže **razlikovanje triju slučajeva**.

Kao prvo, državljani države članice koji odlazi na područje druge države članice i tamo boravi (u razdoblju duljem ili kraćem od tri mjeseca) **bez namjere da tamo traži zaposlenje može legitimno**, kao što je Sud presudio u presudi Dano, **biti isključen iz prava na socijalnu pomoć, kako bi se očuvala financijska stabilnost nacionalnog sustava socijalne sigurnosti**.

Kao drugo, takvo je isključenje također legitimno, zbog istih razloga, **što se tiče državljanina države članice koji dolazi na područje druge države članice kako bi tamo tražio zaposlenje**.

Nasuprot tomu, nezavisni odvjetnik kao treće smatra da se, kada je riječ o državljaninu države članice koji više od tri mjeseca boravi na području druge države članice i koji je bio zaposlen, tom državljaninu predmetna davanja ne mogu automatski uskratiti.

Istina je da građanin Unije koji je na državnom području obavljao profesionalnu aktivnost manje od godinu dana može, u skladu s pravom Unije, izgubiti svoj status radnika nakon šest mjeseci nezaposlenosti (u slučaju N. Alimanovic i njezine kćeri Sonite to se dogodilo u prosincu 2011.).

Međutim, **protivno je načelu jednakosti⁵ automatski isključiti građanina Unije iz prava na socijalnu pomoć kao što su ona o kojima je u ovom predmetu riječ nakon neželjene nezaposlenosti u trajanju od šest mjeseci koja je uslijedila nakon profesionalne aktivnosti koja je trajala manje od godinu dana, a da se tom građaninu ne pruži mogućnost da dokaže postojanje stvarne veze s državom članicom domaćinom.**

U tom pogledu, osim elemenata koji proizlaze iz obiteljskih okolnosti (kao što je školovanje djece), efektivno i stvarno traženje zaposlenja tijekom razumnog razdoblja element je koji može dokazati postojanje takve veze s državom članicom domaćinom. U tu svrhu bi također valjalo uzeti u obzir činjenicu da je osoba u prošlosti obavljala posao, to jest da je nakon podnošenja zahtjeva za dodjelu socijalnih davanja pronašla novi posao.

Neovisno o pitanju Bundessozialgerichta, M. Wathelet ističe da, **ako se dokaže da se djeca Valentina i Valentino Alimanovic redovito školuju u okviru ustanove smještene u Njemačkoj** (a što treba provjeriti Bundessozialgericht), **oni – kao i njihova majka, N. Alimanovic – imaju pravo boraviti na njemačkom području na temelju prava Unije**. Naime, djeca državljanina države članice koji radi ili je radio u državi članici domaćinu te osoba koja je stvarni skrbnik te djece mogu se u potonjoj državi osloniti na pravo boravka **na temelju same činjenice da pravo Unije⁶ daje toj djeci pravo na pristup obrazovanju**. To pravo boravka ne ovisi o uvjetima određenima u Direktivi „građanin Unije“ (među kojima se osobito nalazi to da imaju dostatna sredstva i sveobuhvatno zdravstveno osiguranje). **U tim okolnostima se ni na slučaj N. Alimanovic ni na njezino dvoje mlađe djece ne može primijeniti isključenje iz socijalne pomoći koje predviđa njemačko zakonodavstvo**, zato što se ono odnosi samo na osobe „čije je pravo boravka opravdano samo traženjem zaposlenja i na članove njihove obitelji“.

3., str. 160.), kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 1244/2010 od 9. prosinca 2010. (SL L 338, str. 35.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 259.).

⁴ U suprotnom slučaju smatra da bi valjalo analizirati je li isključenje iz predmetnih davanja u skladu s odredbama o slobodi kretanja radnika koje sadrže Ugovori Unije. U okviru takve analize trebalo bi primijeniti isto obrazloženje.

⁵ Kako je navedeno u Ugovorima Unije i detaljno određeno Uredbom br. 883/2004 te Direktivom 2004/38.

⁶ Uredba (EU) br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o slobodi kretanja radnika u Uniji (SL L 141, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 264.)

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća nezavisnih odvjetnika je predložiti Sudu, u punoj neovisnosti, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako veže i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106